

УДК 687.01

ВПЛИВ КОЛЬОРУ НА СПРИЙНЯТТЯ ПРИБАВЛИВОСТІ ЛЮДИНИ

М.О. КОВАЛЬЧУК, О.В. ФІЛІПЦОВА
Національний фармацевтичний університет

Мода є невід'ємною частиною людського досвіду та індустрією, вартість якої перевищує 1,7 трильйона доларів. Важливі рішення, такі як прийом на роботу або ділові зустрічі, часто ґрунтуються на одязі, зокрема, його кольорі та сприйнятті його як модного. Показано, що максимальна «модність» досягається, коли вбрання не є ані надто підібраним за кольором, ані надто таким, де кольори не враховані зовсім. Цей баланс крайнощів підтверджує ширшу гіпотезу щодо естетичних уподобань («принцип Золотоволоски», згідно якому балансують між простотою та складністю) [2].

Аналіз деяких вчених вказує на значущість вивчення кольорової перцепції з позицій як психологічних, так і фізіологічних аспектів. Ця важливість обумовлена тим, що кольорове сприйняття включає в себе як сприйняття окремих кольорів через призму суб'єктивного досвіду та стійких особистісних рис, так і реакції «старого мозку», який координує складну взаємодію автономних систем організму. Особлива увага приділяється взаємозв'язку психологічних аспектів поточного стану особи з параметрами симптоматики та парасимпатичними характеристиками, пов'язаними з функціональними аспектами гіпофізу.

Розглядаючи кольори з позиції їх впливу на емоційні та когнітивні характеристики людини, проводимо аналіз аспектів, пов'язаних із сприйняттям, мисленням, увагою, пам'яттю та іншими психологічними процесами. Червоний колір виявляє двояку енергетичну природу, здатний привертати увагу, подібно до знаків «плюс» та «мінус», але його використання вимагає обережності, аналогічно сильнодіючому засобу, оскільки він може впливати як позитивно, так і негативно. Помаранчевий колір успадковує властивість підвищення активності від червоного в кольоровому спектрі. Однак він відрізняється від червоного кольору тим, що має менш виражену експресію та навіть викликає відчуття внутрішньої рівноваги та душевної гармонії. Деякі дослідження також свідчать, що помаранчевий колір може сприяти очищенню мислення та стимулювати прояви інтуїції. З іншого боку, помаранчевий колір активізує окремі елементи тексту, привертаючи увагу читача до них при рівномірному перегляді інших блоків тексту. Жовтий колір в контексті психології сприяє спілкуванню та імпровізації, вважається, що він може позитивно впливати на інтелект об'єкта. З цієї причини, наприклад, рекламу товарів та послуг, які створені з використанням високих технологій, рекомендується розробляти з використанням жовтої кольорової палітри [1].

Синій колір сприяє концентрації на необхідних завданнях, привертає увагу, але не викликає негативних емоцій, як це може бути випадку з червоним кольором. Сірий колір, вважають кольором інтелекту, має здатність розслабляти та заспокоювати, проте його споглядання не сприяє

активній розумовій діяльності. Зелений колір викликає бажання руху та звільняє від негативних впливів, які можуть підірвати впевненість в собі. Він сприяє полегшеному сприйняттю нових ідей та прийняттю різних поглядів. Зелений колір також сприяє покращенню самоорганізації та концентрації уваги. Зелений і жовтий кольори виявляють позитивний вплив на працездатність, включаючи розумову продуктивність. Вони сприяють поліпшенню зорового сприйняття, підвищенню ясності бачення, зменшенню внутрішньоочного тиску та покращенню функціональності рук. Фіолетовий колір можна визначити як кольоровий засіб для внутрішньої зосередженості. Цей колір сприяє глибокому внутрішньому заглибленню, допомагаючи відокремити непотрібне від головної проблеми в даний момент. Крім того, варто зазначити, що фіолетовий колір стимулює роботу мозку та сприяє розв'язанню творчих завдань [1].

Згідно приведених даних, можемо зробити висновок, що «холодні» кольори сповільнюють та знижують ефективність когнітивних функцій, у той час як «теплі» кольори сприяють активізації когнітивних процесів і підвищенню їх продуктивності. Потрібно також враховувати, що в деяких випадках психоемоційний вплив кольорів може відрізнитися від загальноприйнятих стандартів через різні асоціації, які можуть бути індивідуальними або ж зумовленими культурними, релігійними та іншими факторами. Крім того, кожен колір має своє символічне значення, що може варіюватися в залежності від культурного контексту. Наприклад, на Сході білий колір асоціюється із смертю та переходом на новий, духовно більш високий рівень розвитку, тоді як на Заході саме протилежний, чорний колір символізує кінець земного існування.

Дослідження показали, що на сприйняття жіночого тіла можуть впливати низка внутрішніх і зовнішніх факторів. Хоча колір одягу впливає на візуальний та естетичний вигляд жінок, його вплив на оцінку жінок щодо привабливості є в основному незрозумілим. В одному з досліджень представляли зображення жіночого тіла європейських і африканських аватарів у континуумі звичайних розмірів одягу різних кольорів (чорний, сірий, білий, червоний, зелений і синій) і попросили молодих європейських жінок оцінити привабливість і розміри тіла. Аналіз показав, що чорний і червоний кольори одягу привертають найвищу привабливість тіла та стрункіші оцінки розміру тіла, тоді як зелений і сірий викликають найнижчу привабливість тіла та завищують оцінку розміру тіла. На такий ефект кольору на сприйняття тіла також вплинула раса аватарів (або тон шкіри; наприклад, вищі оцінки привабливості білого, синього та зеленого кольорів у африканських аватарів, ніж у європейських аватарів), і він був пов'язаний зі змінами кута зору на верхню частину тіла та область талії та стегон (тобто чорний і білий кольори привертають більше уваги до верхньої частини тіла та областей талії та стегон відповідно). Науковці зробили висновок, що колір одягу та його контраст із відтінком шкіри відіграють важливу роль у сприйнятті жіночого тіла [4].

Науковцями показано, що в природі наявність та інтенсивність червоного забарвлення корелюють із домінуванням самців і рівнем тестостерону у різних видів тварин. Люди сприймають червоні подразники як більш загрозливі та домінуючі, ніж інші кольори, і носіння червоного збільшує ймовірність перемоги у спортивних змаганнях. В одній з робіт досліджували, чи червоний одяг упереджує сприйняття агресії та домінування за межами конкурентних ситуацій, і чи червоний впливає на розшифровку емоційних проявів. Так, чоловіки були оцінені як більш агресивні та більш домінантні, коли вони були представлені в одязі червоного кольору, а не синього або сірого [5].

Існує низка стилістичних прийомів щодо підбору кольору одягу відповідно до індивідуальних категорій, які залежать від кольору шкіри, волосся та очей. Водночас ці категорії не визначені науково, а рекомендовані кольори є суперечливими. Такі застереження можуть пояснити відсутність офіційних тестів естетики кольору одягу. Отримані пілотні дані щодо переваги кольорів одягу, які пов'язані з коливаннями рівня меланіну серед білих жінок. Так, в одному з досліджень представили жіночі обличчя зі світлою шкірою (відносно менший вміст меланіну) та із засмаглою шкірою (відносно вищий вміст меланіну). Під час двох експериментів спостерігачі вибирали колір (відтінок і насиченість або відтінок і значення) імітованого одягу, який найбільше підходив до тону шкіри кожного обличчя. Спостерігачі продемонстрували значну перевагу червоним і синім відтінкам, а також віддавали перевагу «холодним» блакитним відтінкам, щоб поєднуватися зі світлою шкірою, і «теплим» помаранчевим/червоним відтінкам, щоб поєднувати із засмаглою шкірою. Таким чином, колір шкіри може визначати преференції щодо кольору одягу [3].

Література

1. Faber Birren. *Color Psychology and Color Therapy: A Factual Study of the Influence of Color on Human Life* Paperback – March 3, 2006.
2. Gray K, Schmitt P, Strohminger N, Kassam KS. The science of style: in fashion, colors should match only moderately. *PLoS One*. 2014 Jul 17;9(7):e102772. doi: 10.1371/journal.pone.0102772. PMID: 25033079; PMCID: PMC4102554.
3. Perrett DI, Sprengelmeyer R. Clothing Aesthetics: Consistent Colour Choices to Match Fair and Tanned Skin Tones. *Iperception*. 2021 Nov 15;12(6):20416695211053361. doi: 10.1177/20416695211053361. PMID: 34804470; PMCID: PMC8597069.
4. Sidhu N, Qualter C, Higgs E, Guo K. What colour should I wear? How clothing colour affects women's judgement of other women's body attractiveness and body size. *Acta Psychol (Amst)*. 2021 Jul;218:103338. doi: 10.1016/j.actpsy.2021.103338. Epub 2021 May 21. PMID: 34029989.
5. Wiedemann D, Burt DM, Hill RA, Barton RA. Red clothing increases perceived dominance, aggression and anger. *Biol Lett*. 2015 May;11(5):20150166. doi: 10.1098/rsbl.2015.0166. PMID: 25972401; PMCID: PMC4455742.